

kort & krachtig

leesvoer

Informatiepakket Schoolwerkplan

Bij de Stichting voor de Leerplanontwikkeling (SLO) te Enschede verscheen het Informatiepakket Schoolwerkplan.

Dit per 1 juli gereedgekomen informatiepakket is een tweede, geheel herziene versie van het in 1979 uitgekomen Structuur Schoolwerkplan. De commentaren en reacties die scholen; schoolbegeleidingsdiensten en andere betrokkenen op deze publikatie hadden uitgebracht zijn voor een belangrijk deel in het Informatiepakket verwerkt. Een andere belangrijke bron van gegevens vormden de schoolwerkplannen van veel scholen die met dit werk al een eind op weg zijn. Met name deze laatste categorie gegevens heeft er, volgens de samenstellers van het Informatiepakket, toe bijgedragen dat de publikatie is afgestemd op de praktische problemen waarmee scholen te maken hebben bij het werken aan hun schoolwerkplan. Het pakket bevat naast algemene aanwijzingen voor de te volgen werkwijze, ook suggesties, tips en voorbeelden van invullingen van het schoolwerkplan.

Het Informatiepakket Schoolwerkplan is tegen kostprijs (f 23,50) bij de SLO verkrijgbaar. Ten behoeve van de verdere ontwikkeling van dit Informatiepakket zullen voorlopig steeds nieuwe aanvullende afleveringen worden samengesteld. Men kan zich zowel op de ontwerpen als op de aanvullingen abonneren.

Bij de projectgroep Leerplanontwikkeling Basis-

school (pgLOB) van de SLO kunnen belangstellenden (alleen schriftelijk) een gratis brochure aanvragen. Daarin zit behalve enige informatie ook een bestelkaart.

Antwoordnummer 2041, 7500 VB Enschede.

Taaldrukken in Friesland

De pedagogische ideeën van Freinet liggen ten grondslag aan het initiatief voor een taaldrukkerijplaats in Friesland.

De medewerkers hebben een boekje samengesteld met interessante informatie. Het aanbod dat zij doen aan de basisscholen in Friesland, bestaat uit kennismakingsprojecten, langere of vervolprojecten en teamondersteuning. De bedoeling van dat laatste is een team te begeleiden in het leren gebruiken van het middel taaldrukken door de hele school heen. Voor het informatieboekje en nadere inlichtingen kan men zich wenden tot een van de volgende adressen:

Celia Noordegraaf, 1e Compagnonsweg 16, Bouterbok, tel. 05135 — 1862

Yolanda Brantjes, Ungabuusterweg 5, Midlum, tel. 05178 — 3405

Lambert Fortuin, Lytse Buorren 7, Spannum, tel. 05173 — 1708.

Freinetstichting Vlaanderen

In juni verscheen het nul-nummer van *Beweging*, een uitgave van de pas opgerichte Freinetstichting Vlaanderen.

Het blad wil vooral dienen als een platform voor het uitwisselen van ervaring van mensen die in hun klaspraktijk Freinet-technieken toepassen. Het blad informeert ook over mogelijke contacten met gelijkgezinden. In het nul-nummer treffen we een oproep aan om op zaterdag 19 september 1981 om 11 uur in de zaal 'De Yper', Vlaanderenstraat 93 te Gent aanwezig te zijn voor de stichtingsvergadering van de Freinetstichting Vlaanderen.

Freinetstichting Vlaanderen, p/a Kapeldreef 42, 3030 Heverlee.

Themanummer Pedomorfose

Kunnen in we '83 verantwoord starten met basis-onderwijs? Een antwoord op deze (en vele andere) vragen kan je lezen in het themanummer van *Pedomorfose* 'De opleiding voor het toekomstig

basisonderwijs in Jenaplan perspectief'. Dit februarinummer bevat 13 artikelen die allerlei facetten over de opleidingen en het basisonderwijs op Jenaplan-leest belichten.

Het standpunt van het bestuur van de Stichting Jenaplan ten aanzien van de nieuwe opleidingen wordt in het tweede artikel duidelijk. Het eindadvies van de 'Spreidingscommissie Opleidingen voor het toekomstige basisonderwijs' wordt te veel ondersteund door levensbeschouwelijke uitgangspunten. Dit beleidsorgaan probeert koste wat kost de zuilenstructuur in stand te houden. Pedagogische en onderwijskundige argumenten spelen volgens het bestuur geen rol voor de fusering/spreiding van pabo's.

Het volgende artikel laat zien hoe een pabo er uit ziet die (mede) voor Jenaplan-onderwijs opleidt. De voor Jenaplan-basisonderwijs geldende uitgangspunten zijn heel bruikbaar voor de opleiding. Een vierjarige opleiding zal zich vooral moeten richten op vragen als: Wat is een kind, hoe leeft het, wat heeft een kind nodig om gelukkig te kunnen worden, onder welke maatschappelijke omstandigheden heeft het kind te lijden? Vragen die voor iedere leerkracht van belang zijn.

De schrijver, Ad Boes, beantwoordt de beginvraag: Kunnen we in '83 verantwoord starten met basisonderwijs? Allerlei redenen om (nog) niet te integreren komen naar voren. Alle lagere scholen zouden onder meer moeten ontklassikalisieren.

Tenslotte komt een aantal schrijvers met standpunten en voorstellen over wereldoriëntatie/waardenoriëntatie, bijscholing, observatiekring. Pedomorfose nr 49. Uitgave Stichting Jenaplan, Postbus 8245, 3503 RE Utrecht.

Innovatieproject Amsterdam

Het Innovatieproject Amsterdam heeft de volgende publikaties opgeleverd die interessant zijn vanuit het oogpunt van de integratie en de belangrijke rol die de vernieuwing van het taalonderwijs hierin speelt:

Van Calcar, C.

Innovatieproject Amsterdam. Eindverslag: een opening

Amsterdam, Van Gennep, 1979

Dit eindverslag behelst een samenvattende en concluderende beschrijving van zeven jaar innove-

ren op kleuter- en lagere scholen in de negentiende-eeuwse wijken van Amsterdam.

Aan de orde komen onder andere: het Innovatieproject in relatie tot het landelijke vernieuwings- en stimuleringsbeleid; de ervaringen van de deelnemende scholen; de centrale plaats van thematisch onderwijs in relatie tot taal en wereldoriëntatie; het rekenonderwijs; tenslotte de relatie onderwijs/maatschappij, en wel met name de manier waarop de buurt en de ouders bij de vernieuwing betrokken worden.

Van Calcar, C.

Innovatieproject Amsterdam.

Deel II: Tussenstand

Amsterdam, Van Gennep, 1977

In vergelijking met het hierboven genoemde Eindverslag geeft Tussenstand meer concrete en gedetailleerde informatie over de integratie-activiteiten binnen het Innovatieproject. Uitvoerig worden onder meer beschreven de ontwikkeling en het gebruik van themaboeken in de kleuterschool en de onderbouw van het lager onderwijs, en alle (taal)activiteiten die daaraan gekoppeld worden.

Schaik, S. van e.a.

Amsterdamse brieven:

6 schoolportretten (deel I) en praktische aanwijzingen (deel II)

Van Gorcum, 1980

Hierin worden de ervaringen beschreven van een aantal Amsterdamse scholen die van 1975 tot 1978 deelnamen aan het zogenaamde integratie-experiment in het kader van het Innovatieproject Amsterdam.

De 'schoolportretten' beschrijven het dagelijks leven op de scholen aan het eind van het integratie-experiment, aan de hand van observaties en gesprekken met leerkrachten, ouders en leerlingen.

In de 'praktische aanwijzingen' geven de schrijvers suggesties en tips voor scholen die soortgelijke vernieuwingen willen doorvoeren.

Noot, A. en S. van Schaik

Engelse brieven; een bezoek aan Engelse Infant scholen in het kader van het Innovatieproject Amsterdam

Amsterdam, Van Gennep, 1980

Ter voorbereiding van het integratie-experiment op de Amsterdamse scholen bracht een groep

leerkrachten en onderzoekers een werkbezoek aan een aantal Engelse Infant scholen voor kinderen van 5 tot 8 jaar.

Het resultaat hiervan is neergelegd in gedetailleerde beschrijvingen van de inrichting, aanpak en werkwijze in de bezochte scholen, gevolgd door een serie foto's die deze aspecten illustreren.

Paul van den Bos maakte 3 films over het Innovatieproject Amsterdam. In twee daarvan worden ook aspecten van de integratie belicht, te weten:

Wat heb je gedaan vandaag?

(1974, kleur, 25 minuten)

In deze film komt de integratie vanuit de situatie op de kleuterschool aan de orde. De film laat zien hoe er in een Amsterdamse kleuterschool gewerkt wordt, aan de hand van het thema 'eten'. Je ziet een kringgesprek over eten; de kinderen doen boodschappen en bakken eieren en poffertjes in de klas. Ze maken samen met de leidsters boeken, waarin ze met behulp van krabbels en tekeningen hun ervaringen beschrijven.

Ik ben maar een leek

(1975, kleur, 45 minuten)

Deze film toont, meer vanuit de situatie op de lagere school, hoe je de werkwijze en aanpak van kleuter- en lagere school beter op elkaar af kunt stemmen. Op de school waar de film is opgenomen heeft men de eerste en tweede klas van de lagere school samengevoegd tot zogenaamde leefgroepen; voor deze groepen heeft men dezelfde soort hoeken ingericht als in de bij deze school horende kleuterschool. De film laat verder zien hoe de ouders bij deze vernieuwingen betrokken zijn.

De films kun je aanvragen bij:

Stichting Film en Wetenschap, Hengeveldstraat 29, 3506 GN Utrecht, tel. 030 - 716816.

Agobas en Onderwijsvernieuwing

De werkgroep Agobas van de Volkshogeschool Bergen heeft ervaringen met de begeleiding van schoolteams, ouders en schoolleiders beschreven. In het boekje 'In het Krijt' gaan de schrijvers in op de wijze waarop de mensen van Agobas kunnen helpen en de betekenis van het vormingsaspect in de basisschool. De vormingswerker blijkt een behoorlijke steun te kunnen geven

door cursussen voor teams, schoolleiders en oudercommissies. De medewerkers gaan bij hun werk steeds uit van de situatie per school. Met hun ervaring en deskundigheid op het terrein van de schoolontwikkeling helpen zij schoolteams hun eigen situatie te analyseren en mogelijkheden voor een andere invalshoek te onderzoeken.

Werkgroep Agobas, te bestellen door f 20,- over te maken op postgiro 353693 t.n.v. Volkshogeschool Bergen.

Interkom

Interkom, het tijdschrift voor lesideeën heeft een nieuwe redactie, een nieuwe drukker en ook een nieuw uiterlijk. De bedoeling is in de toekomst uitgebreid aandacht te besteden aan het kleuter/basisonderwijs. Kopij daarvoor is dan ook zeer welkom.

In elke aflevering staat ook een stuk over volwasseneducatie, evenals de rubriek 'Ik doe het zo ...', waarin oude Interkomlessen geëvalueerd of aangevuld worden. 'Hoe erg het was ...' verhaalt over slechte ervaringen in de klas, soms met aanwijzingen voor verbeteringen. Zo kan men in nummer 50 een triest maar waarschijnlijk zeer herkenbaar verslag van een grammaticales aantreffen.

Opvallend in datzelfde nummer 50 is de serie van tien lessen over 'Taal en sekse', uitgevoerd in 4-havo. Interkom zoekt ook nieuwe abonnees. Een jaargang kost (nog steeds) f 12,50, te voldoen op: postgiro 3094703 t.n.v. mw M.F.H. Vergeer-Dorren inc. rek., Louis Chrispijnstraat 75, Amsterdam.

Over het beoordelen van leesboekjes

'De kwaliteit van een groot aantal leesboekjes voor het technisch onderwijs laat veel te wensen over.' Annerieke Freeman komt tot deze conclusie in het laatste nummer van Refleks (visies op jeugdliteratuur), een uitgave van het Nederlands Bibliotheek en Lector Centrum.

Aan de hand van een aantal criteria zijn zo'n 320 leesboekjes voor het technisch leesonderwijs onderzocht. Ca 21 procent van de boekjes kan in alle opzichten als goed worden beschouwd; tel je daarbij de boekjes op die op drie van de vier criteria positief bevonden worden, dan kom je uit op ca 26 procent. Het totaal ziet er zo uit: ca 33 procent geen kwaliteit

ca 41 procent geringe kwaliteit
(Vergelijkbaar met triviaalliteratuur)
ca 5 procent kan wel
ca 21 procent uitstekend.

Het gebrek aan (schrijvers)vakmanschap blijkt uit vele verhalen. Al te veel worden er alleen maar wat gebeurtenisjes op een rijtje gezet, wat spanning gesuggereerd. Schrijvers van pedagogisch/didactische werken zijn niet in staat een goed verhaal te produceren. De boekjes die er goed uitkomen, zijn die van de meer bekende kinderboeken-auteurs. Voor scholen betekent dat een makkelijk te volgen aanwijzing bij de aanschaf. De 26 procent als goed betitelde leesboekjes zijn bijna helemaal gericht op de eerste en tweede klas van de lagere school. Kinderen in hogere klassen zijn voornamelijk aangewezen op triviaalliteratuur. Volgens de schrijfster deugt 74 procent van de leesboekjes niet. Dit is een goede reden voor basisschoolleerkrachten dit boekje te lezen en de criteria onder de loep te nemen.

In haar onderzoek maakt zij onderscheid tussen kinderboeken en leesboeken. Kinderboeken worden vrijwillig, uit belangstelling, individueel gelezen. Leesboekjes worden zelden individueel gelezen, bijna altijd in groepjes. Uit onderzoek in de VS bleek 84 procent van de kinderen liever één gewoon kinderboek te lezen dan een leesboekje. Kinderboeken worden interessanter gevonden, spannender. De voorkeur voor kinderboeken hangt ook nauw samen met de vrije keuze en het in eigen tempo kunnen lezen. Daarom kunnen niet dezelfde eisen voor kinderboeken worden gesteld als voor leesboeken. Door leesboekjes met elkaar te vergelijken met de ogen van een kind, heeft de schrijfster enkele criteria opgesteld. Deze criteria zijn niet gebaseerd op pedagogische of psychologische theorieën. Zij zijn ontstaan uit gesprekken met kinderen. Hier volgt de grote lijn; de uitwerking van de criteria is veel belangrijker.

- 1 De vorm van het verhaal moet aangepast zijn aan de geïntendeerde (leeftijds)groep.
- 2 De inhoud moet belangstelling kunnen wekken bij kinderen.
- 3 De inhoud van het verhaal moet in overeenstemming zijn met de pedagogische opdracht die de onderwijzer/ouder/jeugdbibliothecaris zich stelt.

Leesboekjes zijn voor veel kinderen de eerste en soms de enige boeken die ze zelf lezen; deze boekjes zullen zeker hun smaak voor kinderboeken beïnvloeden. Zolang er te weinig aandacht

komt voor de kwaliteit van de verplichte leesstof voor het technisch leesonderwijs, is boekpromotie niet veel meer dan dweilen met de kraan open.

PS: Een lijst van leesboeken die voldoen aan de criteria is verkrijgbaar bij de Openbare Bibliotheek Hilversum, 's Gravelandseweg 55, Hilversum, tel. 035 - 12942.

Refleks, jaargang 1980, nr 2. Uitg. Van In-Lier-NBLC-Den Haag, 'Over het beoordelen van leesboekjes' door A. Freeman, prijs f 9,75.

Refleks is los verkrijgbaar in België bij Uitgeverij van In, Grote Markt 39, 2500 Lier, tel. (031) 805511, prijs 150 fr. in Nederland bij NBLC, Taco Scholtemastraat 5, Den Haag, tel. 070 - 264351, prijs f 9,75.

Spelen, praten, leren

'Spelen, praten, leren' is een serie van zeven artikelen verschenen in het tijdschrift Jeugd in School en Wereld (JSW). Elly Singer schreef de serie. Hij gaat over spelen, praten en leren in de kleuterschool en de samenhangen daartussen. Het moedertaalonderwijs is de laatste tien jaar enorm in beweging. Daardoor is het moeilijk de grote lijnen in de ontwikkeling te blijven zien. Elly Singer probeert in haar artikelen die grote lijnen weer zichtbaar te maken. Dat doet ze door in te gaan op vragen als: waar gaat het om in het taalonderwijs? waarom is taal belangrijk voor het leren? waarom hebben kinderen uit sociaal lagere milieus vaak leerproblemen door het taalgebruik dat ze thuis geleerd hebben? wat zou er anders moeten?

Het eerste artikel gaat in op het leren van jonge kinderen. Een visie op het leren van kinderen is een voorwaarde voor integratie van kleuter- en lagere school, vindt Elly Singer.

Het tweede artikel gaat in op de rol van taal in het leren van kinderen. Ingegaan wordt op de doelen waarvoor we taal kunnen gebruiken: beschrijven, redeneren, voorspellen, fantaseren, inleven, sturen van gedrag, uiten van wensen en gevoelens.

Daarna, in het derde en vierde artikel, wordt geschreven over de verschillen in taalgebruik tussen kinderen uit verschillende sociale milieus en de consequenties daarvan voor het onderwijs. In dat verband komt ook de rol die waarden, normen,

ideeën, verwachtingen van de leidster zelf spelen, aan de orde.

De laatste drie artikelen gaan over het stimuleren van het taalgebruik in de dagelijkse schoolpraktijk. De nadruk wordt daarbij gelegd op de gewone alledaagse gesprekjes en op de manier waarop de leidster en de kinderen met elkaar omgaan. De artikelen zijn vooral geschreven voor de leidsters en leerkrachten van de onderbouw van de nieuwe basisschool (kleuterschool, en lagere klassen lagere school om het in de 'oude' termen te zeggen).

De serie eindigt aldus:

'Verschooling kan alleen worden voorkomen wanneer het kleuteronderwijs vanuit een eigen visie op het onderwijs het lager onderwijs tegemoet treedt en positieve ontwikkelingen daarin weet te herkennen, steunen en verder te ontwikkelen.'

Elly Singer 'Spelen, praten, leren' I t/m VII, in: *Jeugd in School en Wereld*, jaargang 64 (1980), p. 434-438, p. 473-483, jaargang 65 (1981), p. 18-24, p. 94-102, p. 184-190, p. 239-248, p. 364-371.

Werkplan taal: 1. Voortgezet lezen

Voortgezet lezen is het eerste deel van een hele serie nog te verschijnen boeken die tesamen een Werkplan taal vormen. Het tweede deel *Stellen* is inmiddels ook verschenen. Het wordt verderop in de rubriek *Leesvoer* besproken.

In het voorwoord geeft de auteur, Peter Dekkers, aan welke doelen hij bij het beoogde lezerspubliek (schoolteams, onderwijsbegeleiders, deelnemers aan bij- en nascholingscursussen, docenten en studenten van de opleidingen, leraren Nederlands in brugklassen) graag wil bereiken. Hij wil de lezers:

- een duidelijk overzicht geven van de taak van het basisonderwijs met betrekking tot het voortgezet lezen;
- behoorlijk wat ideeën aan de hand doen om het eigen onderwijs in lezen te vernieuwen;
- helpen een strategie te bepalen om die vernieuwingen door te voeren.

Het boek wil wel denkkaders maar geen voorschriften bieden: ieder maakt vanuit zijn eigen mogelijkheden in de eigen situatie zijn eigen vernieuwing. De voorbeelden in het boek gegeven kunnen daar, zo hoopt de auteur, enige ondersteuning bij geven.

In theoretische hoofdstukken met een indeling van het gebied van het voortgezet lezen (lezen van referentiële teksten, studerend lezen, lezen van fictionele teksten, voorlezen) staan ook veel praktische leesvoorbeelden.

Naast de theorie bevat het boek ook praktische hulp voor het maken van een schoolwerkplan voor het onderdeel voortgezet lezen. Praktische hulp voor het opzetten van een kaartenbak met lesideeën voor voortgezet lezen treft u ook aan. Voor degenen die zich verder in dit onderwerp willen verdiepen, is een geselecteerde literatuurlijst opgenomen.

Peter Dekkers 'Werkplan taal: 1. Voortgezet lezen', *Amphi*-reeks, Malmberg, Den Bosch.

Themanummer De Kleine Wereld

Het tijdschrift van de Werkgemeenschap voor Kindercentra in Nederland 'De Kleine Wereld', heeft een themanummer uitgebracht in maart 1981 (nr 116) over taalontwikkeling bij jonge kinderen. Behalve over die taalontwikkeling staan er artikelen in over taalstoornissen, een taalspeelplan voor peuters, tweetaligheid van jonge kinderen, lichaamstaal en sprookjes. De onderwijsgeven van de nieuwe basisschool zullen ervoor moeten waken dat er geen nieuwe 'breuken' ontstaan, bijvoorbeeld met de peuterspeelzalen en kinderdagverblijven. Voor hen is daarom het tijdschrift, dat vooral bedoeld is voor begeleid(st)ers van jonge kinderen, de moeite waard. Het is te verkrijgen bij Postbus 74, 6860 AB Oosterbeek.

Werkplan taal: 2. Stellen

Peter Dekkers geeft in dit boek een duidelijk overzicht van de mogelijkheden voor schrijfonderwijs voor 8- tot 12-jarigen.

Schoolteams kunnen met behulp van dit boek komen tot een omschrijving van 'schrijven' in het schoolwerkplan. Maar ook bij andere fundamentele gesprekken over schrijfonderwijs is het boek geschikt.

De auteur geeft — steeds met concrete lesvoorbeelden — aan:

- hoe we het belang van leren schrijven bij leerlingen kunnen doen inzien;
- hoe we het onderwijs in creatief stellen vorm kunnen geven;
- hoe we het onderwijs in zakelijk stellen kunnen inrichten;

- hoe deze vormen van schrijfonderwijs op elkaar betrokken zijn en toch een eigen plaats kunnen en moeten hebben;
- hoe we het schrijfonderwijs kunnen individualiseren en differentiëren door het inrichten van een stelhoek of het opzetten van een kaartenbak.

Verslag ledenvergadering 16 mei 1981

Werk- en steungroepen

In verband met het activiteitenplan '81 heeft het bestuur van de VON een aantal regionale werk- en steungroepen opgericht. De oproepen in Moer en andere tijdschriften hebben circa 55 reacties opgeleverd. De eerste bijeenkomst van deze groepen is gepland op 19 september a.s. in de PA St. Jozef te Zeist. Wie reageerde ontvangt hierover informatie. Wie nog mee wil doen, kan even contact opnemen met het secretariaat, Ria Milder, tel. 02518 — 57348.

Daarna wordt een aantal regionale avonden georganiseerd om het activiteitenplan verder uit te voeren. Om de werkgroepen per regio te kunnen formeren (zonder dat de deelnemers grote afstanden hoeven af te leggen), wordt het ledenbestand per regio uitgesplitst.

Op 19 september organiseert de VON eveneens een themadag Gericht Schrijven. Belangstellenden kunnen zich opgeven en informatie aanvragen bij Joke Mönnichmann, tel. 02975 — 67297. De belangstelling voor de steungroep anderstali-

Kortom: inhoudelijk en qua leesbaarheid een prima boek voor iedere leerkracht die zijn kennis van het schrijfonderwijs wil vergroten.

Peter Dekkers 'Werkplan taal: 2 Stellen', Amphi-reeks, Malmberg, Den Bosch 1981, prijs f 34,25.

gen is zo groot, dat de groep in tweeën is gesplitst.

Voor nog meer activiteiten vanuit de VON timmert neo-Cocon aan de weg. Neo-Cocon-nieuwestijl (Nieuwe Conferentie '82) wordt gehouden op 13, 14 en 15 april 1982. Het gaat vooral om vernieuwing van taalonderwijs in de praktijk. Voor 1982 wordt een activiteitenplan opgesteld. Wie heeft hier nieuwe ideeën voor? Het bestuur stelt voor de onderwerpen zorgbreedte en emancipatie in ieder geval op te nemen.

Interkom

De scheidende Interkom-redactieleden worden hartelijk bedankt voor al het werk!

De nieuwe Interkom-redactie is enthousiast begonnen, maar heeft behoefte aan kopij voor basis- en beroepsonderwijs. De tweede Interkom-aflevering zal half juni verschijnen.

Moer

Peter Dekkers deelt tevens namens het bestuur mee tevreden te zijn over het beleid van de Moer-redactie. Uit telefonische reacties bleek dat Moer met veel interesse gelezen wordt. Relatief zijn er veel artikelen voor het voortgezet onderwijs; het basisonderwijs zou meer aan bod moeten komen. Opmerkingen van enkele leden: het is een tamelijk intellectueel, elitair blad, liever iets luchtigers, gemakkelijker leesbaar (minder theoretisch). Verder was er veel lof voor Moer.

België-Nederland

De onderwijssituatie in België en Nederland verschilt nogal. Op 6 juni heeft het VON-bestuur een vergadering met het bestuur van VON-België. Op de agenda staat onder meer het onderwerp Taalunie.

VON-België heeft sinds kort een eigen blad: Vonk. Er werd voorgesteld om geïnteresseerde Nederlandse VON-ners dit blad gratis toe te zenden (zie verslag bestuursvergadering VON-Nederland/VON-België).